

Механізми регулювання економіки

JEL Classification: F35

УДК 330.34

ПРООН У СВІТІ: СУЧАСНИЙ СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ ФІНАНСУВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Кожухова Т. В.

Анотація. За результатами дослідження механізмів формування фінансових ресурсів ПРООН визначено, що фінансування її діяльності здійснюється за рахунок добровільних внесків донорів, які спрямовуються до фондів регулярних (основних) та інших (неосновних) ресурсів. Виявлено, що найбільшу частку в загальному обсязі становлять внески в неосновні ресурси. За результатами аналізу фінансування ПРООН проектів сталого розвитку встановлено такі тенденції: скорочення загального бюджету проектів; спрямування найбільшої частки фінансових ресурсів на підвищення відповідальності державних установ, інклюзивне та стійке зростання, демократичне врядування.

Ключові слова: фінансування, фінансові ресурси, внески, ПРООН, донори, сталий розвиток.

ПРООН В МИРЕ: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ ФИНАНСИРОВАНИЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ

Кожухова Т. В.

Аннотация. По результатам исследования механизмов формирования финансовых ресурсов ПРООН определено, что финансирование ее деятельности осуществляется за счет добровольных взносов доноров, направляемых в фонды регулярных (основных) и других (неосновных) ресурсов. Выявлено, что наибольшую долю в общем объеме составляют вклады в неосновные ресурсы. По результатам анализа финансирования ПРООН проектов устойчивого развития установлены следующие тенденции: сокращение общего бюджета проектов; направленность наибольшей доли финансовых ресурсов на повышение ответственности государственных учреждений, инклюзивный и устойчивый рост, демократическое управление.

Ключевые слова: финансирование, финансовые ресурсы, взносы, ПРООН, доноры, устойчивое развитие.

UNDP IN THE WORLD: CURRENT STATE AND TRENDS IN THE FINANCING OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

T. Kozhukhova

Abstract. The study of mechanisms for generating the UNDP financial resources has determined that the financing of its activities is carried out by voluntary contributions from donors, which are allocated to the funds of regular (core) and other (non-core) resources. It has been revealed that the largest share of contributions has been made to non-core resources. The analysis of the financing of UNDP sustainable development projects shows the following trends: reduction of the total project budget; directing the largest share of financial resources at increasing the responsibility of state institutions, inclusive and sustainable growth, democratic governance.

Keywords: financing, financial resources, contributions, UNDP, donors, sustainable development.

Постановка проблеми. Декларація тисячоліття, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН у 2000-му р., визнала, що, крім індивідуальної відповідальності перед власними товариствами, існує також «колективна відповідальність за утвердження принципів людської гідності, справедливості й рівності на глобальному рівні» [1], та визначила Цілі розвитку тисячоліття (ЦРТ), що включають викоринення бідності; охорону спільного довкілля; забезпечення прав людини, демократію і блага управління; захист уразливих. У 2015 р. світове співтовариство визначило цілі та завдання на наступні 15 років: у підсумковому документі саміту ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку на період до 2030 р.» передбачено продовження роботи з ліквідації злиденності й забезпечення сталого розвитку у трьох його складових (економічній, соціальній та екологічній) у загальносвітових масштабах і на рівні кожної країни [2]. Для вирішення цих завдань необхідно є наявність достатніх фінансових ресурсів, потреби в яких, за даними доповіді Міжурядового комітету експертів із фінансування сталого розвитку, становлять декілька трильйонів доларів США у рік [3].

Важливу роль у фінансуванні сталого розвитку країн, що розвиваються, відіграє Програма розвитку ООН (ПРООН). Розпочавши свою діяльність у 1965 р. в результаті злиття Спеціального фонду ООН, створеного в 1958 р., і Розширеної програми технічної допомоги, заснованої у 1949 р. для економічного розвитку малорозвинених країн, ПРООН наразі працює у більш ніж 170 країнах світу. Використовуючи комплексний підхід до досягнення сталого розвитку, спрямований на усунення пов'язаних із ним таких питань, як багатомірна бідність, що «обумовлена не тільки рівнем матеріального доходу, а й обмеженістю доступу до суспільних благ і базових соціальних послуг» [4], нерівність, соціальна ізоляція та стійкість, ПРООН підвищує рівень знань, навичок, партнерських здібностей, інституційного потенціалу та технологій виробництва для зниження ризиків країн. Крім цього, ПРООН здійснює координацію діяльності в рамках системи ООН на рівні країн і відіграє життєво важливу роль у забезпеченні узгодженості розвитку. Україна з 1993 р. також співпрацює з ПРООН: за поточною Рамковою програмою партнерства Уряду України – ООН на 2012–2016 рр. планується залучити майже \$132,8 млн, фінансові ресурси спрямовуються на стале економічне зростання і подолання бідності, соціальний розвиток, захист довкілля і зміну клімату [5]. Визначення сучасного стану фінансування ПРООН проектів сталого розвитку та встановлення основних тенденцій у цій сфері сприятиме прийняттю своєчасних рішень як на національному, так і міжнародному рівнях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальним проблемам фінансування розвитку та ефективності зовнішньої допомоги країнам, що розвиваються, та найменш розвиненим країнам присвячено праці таких зарубіжних учених, як Д. Бартон (D. Barton) і М. Уайзман (M. Wiseman) [6], К. Бьорнсайд (C. Burnside) і Д. Доллар (D. Dollar) [7], Дж. Мігель-Флоренс (J.M.Miquel-Florensa) [8], С. Ределет (S. Radelet), М. Клеменс (M. Clemens) і Р. Бхавнані (R. Bhavnani) [9]. Питання глобального сталого розвитку та системних перетворень фінансової архітектури в контексті зміни парадигми глобального економічного розвитку досліджували О. Білорус та Ю. Мацейко [10], І. Богатирьов [11]. Питання співпраці ПРООН з Україною розглядалися такими українськими вченими, як С. Толстов, який встановив загальні тенденції в діяльності ПРООН в Україні [12]; Г. Герасименко, яка визначила роль ПРООН у здійсненні соціальних інвестицій в Україні [13]; Ю. Петрушенко, Н. Костюченко і Ю. Данько, які дослідили концептуальні основи фінансування місцевого розвитку в проектах програми розвитку ООН в Україні [14]. Зважаючи на постійні зміни у процесах фінансування сталого розвитку, існуючі проблеми з наявністю коштів для забезпечення потреб країн, що розвиваються, необхідним є дослідження сучасного стану фінансування ПРООН проектів розвитку та встановлення тенденцій у цій сфері.

Мета статті – дослідити сучасний стан фінансування ПРООН проектів сталого розвитку країн, що розвиваються, та встановити тенденції у цій сфері.

Основні результати дослідження. Для визначення сучасного стану фінансування ПРООН проектів, спрямованих на вирішення проблем у досягненні сталого розвитку країн, що розвиваються, необхідно насамперед дослідити загальні механізми формування фінансових ресурсів цієї установи.

Фінансування діяльності ПРООН здійснюється за рахунок добровільних внесків двосторонніх і багатосторонніх донорів, що спрямовуються до фондів регулярних (основних) та інших (неосновних) ресурсів. Регулярні ресурси становлять основу ПРООН, оскільки дозволяють їй грати стратегічну роль, здійснювати планування на перспективу, оперативно та гнучко реагувати на кризи, зміцнювати транспарентність і надавати прогнозовані й диференційовані послуги у сфері розвитку у всіх країнах здійснення програм, особливо в найбільш уразливих [15]. У 2014 р. 90 % основних програмних ресурсів ПРООН виділено для країн із низьким рівнем доходу, в т.ч. 74 % – для найменш розвинених [16]. Попри те, що для країн із середнім рівнем доходу з основних ресурсів ПРООН виділено тільки 10 %, на кожен долар було залучено \$ 25 додаткового фінансування [16].

ПРООН також підтримує здійснення спільних програм, виконуючи функції з формування фондів та управління спільними програмами та багатосторонніми донорськими цільовими фондами від імені системи ООН і національних урядів, а також функцію з виконання програм як організація ООН, що бере участь у цьому процесі [15]. Гнучкими механізмами фінансування ПРООН є тематичні цільові фонди (з боротьби з бідністю,

з питань демократичного врядування, для запобігання кризам і відновлення, з питань енергетики й охорони довкілля); цільові фонди для конкретних програм і проектів, що здійснюються на глобальному, регіональному, міжнародному рівнях із можливим використанням місцевих ресурсів для розвитку проектів відповідно до національних планів розвитку і стратегічного плану ПРООН (співучасть урядів у витратах); об'єднані фонди ООН, що використовуються для підтримки конкретних національних, регіональних або глобальних пріоритетів (багатосторонні донорські цільові фонди, спільні програми, Центральний фонд реагування на надзвичайні ситуації); вертикальні фонди, призначені для здійснення програм у конкретній сфері розвитку (здоров'я, протидія зміні клімату тощо) (Глобальний фонд для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією, Глобальний екологічний фонд, Багатосторонній фонд для здійснення Монреальського протоколу, Зелений кліматичний фонд) [17]. За даними ПРООН, у 2014 р. внески до цих фондів у загальному обсязі внесків становили: тематичні фонди – 3 %, цільові – 59 % (в тому числі місцеві внески – 19 %), об'єднані – 6 %, вертикальні – 15 % [16].

Найважливішими пріоритетними завданнями ПРООН наразі є розроблення шляхів сталого розвитку, формування інститутів демократичного управління, зміцнення стійкості країн до шоківих впливів [15]. Згідно з кошторисом бюджету ПРООН на 2014–2017 рр. загальна сума внесків оцінюється на рівні \$ 19,4 млрд (в тому числі обсяг внесків до регулярних ресурсів – \$ 3,6 млрд, до інших – \$ 15,8 млрд) [18].

Загальний обсяг надходжень, за даними річних звітів фінансового стану ПРООН, включаючи внески донорів, інвестиційний дохід та інші надходження протягом 2012–2014 рр., становив майже \$ 15,3 млрд, при цьому чистий обсяг внесків склав \$ 14,3 млрд [15]. Найбільшу частку в загальному обсязі внесків донорів зайняли внески в інші (неосновні) ресурси (81,4 %), на частку внесків до регулярних (основних) ресурсів припало 18,6 % (рис. 1).

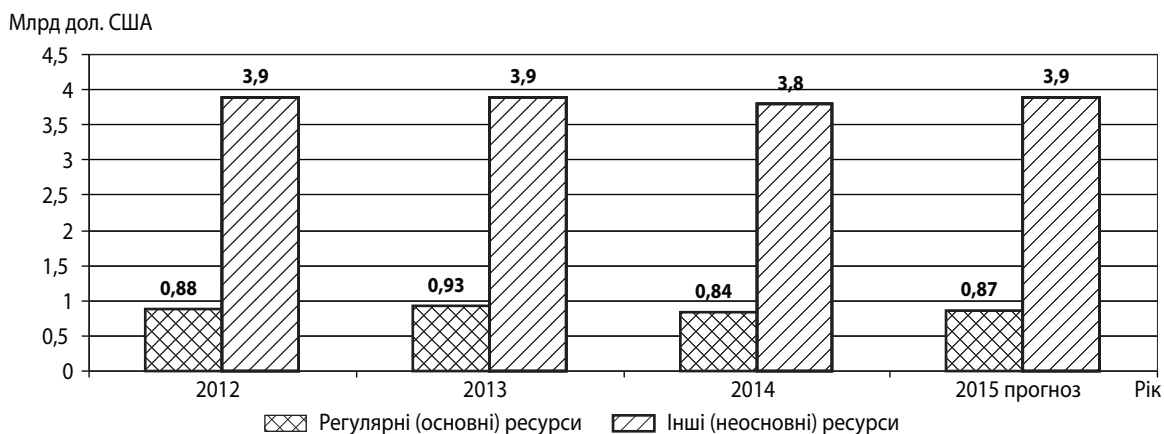

Рис. 1. Внески донорів до ПРООН [15; 18]

За результатами аналізу динаміки надходжень внесків встановлено, що їх загальний обсяг зменшився з \$ 4,78 млрд у 2012 р. до \$ 4,64 млрд у 2014 р.

Попри збільшення внесків до регулярних ресурсів у 2013 р. на 5,7 % порівняно з попереднім роком, у 2014 р. обсяг останніх порівняно з 2013 р. зменшився на 9,7 %. Відбулося також скорочення внесків до інших ресурсів – на 2,6 %. Частка внесків до інших ресурсів у загальному обсязі внесків збільшилась з 81,6 % у 2012 р. до 81,9 % у 2015 р.

Внески 10 найбільших донорів до регулярних (основних) ресурсів у 2012–2014 рр. становили \$ 2,2 млрд (майже 82 % від загального обсягу внесків до цих ресурсів) (рис. 2).

До країн, що перерахували найбільші обсяги внесків, належать Норвегія (17,3 %), Велика Британія (11,8 %), Швеція (11,8 %), Японія (10,9 %), США (10,4 %), Швейцарія (8,2 %), Нідерланди (8,2 %), Данія (7,7 %), Німеччина (5,9 %), Канада (4,1 %). При цьому у 2014 р. порівняно з 2012 р. Нідерланди скоротили внески майже на 50 % – з \$ 71 млн до \$ 37 млн, Швеція – на 29 % (з \$ 103 млн до \$ 73 млн, Норвегія – на 19 % (з \$ 138 млн до \$ 112 млн) [15].

Сума внесків до інших (неосновних) ресурсів ПРООН протягом 2012–2014 рр. становила \$ 11,6 млрд. Найбільші обсяги внесків перераховано багатосторонніми партнерами – \$ 4,6 млрд (40 % від загального обсягу внесків в інші ресурси) та двосторонніми донорами – \$ 4,1 млрд (35 %), місцеві внески становили \$ 2,9 млрд (25 %). При цьому в 2013 р. порівняно з 2012 р. спостерігалось зниження внесків двосторонніх донорів на 7 %, багатосторонніх – на 9,7 % [15].

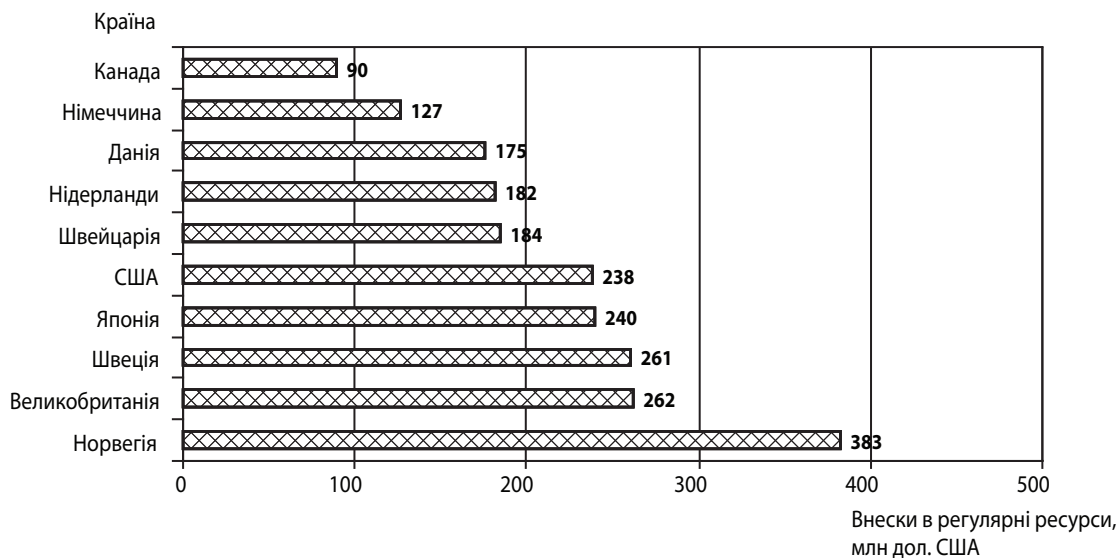

Рис. 2. Внески 10 найбільших донорів ПРООН до регулярних (основних) ресурсів, 2012–2014 рр. [15]

До десятки найбільших двосторонніх донорів увійшли Японія (23,7 % загального обсягу двосторонніх донорів до інших ресурсів), США (18,8 %), Велика Британія (8 %), Швеція (7,3 %), Німеччина (6,8 %), Норвегія (6,6 %), Нідерланди (4,1 %), Австралія (3,2 %), Корея (2,8 %), Канада (1,2 %) (рис. 3).

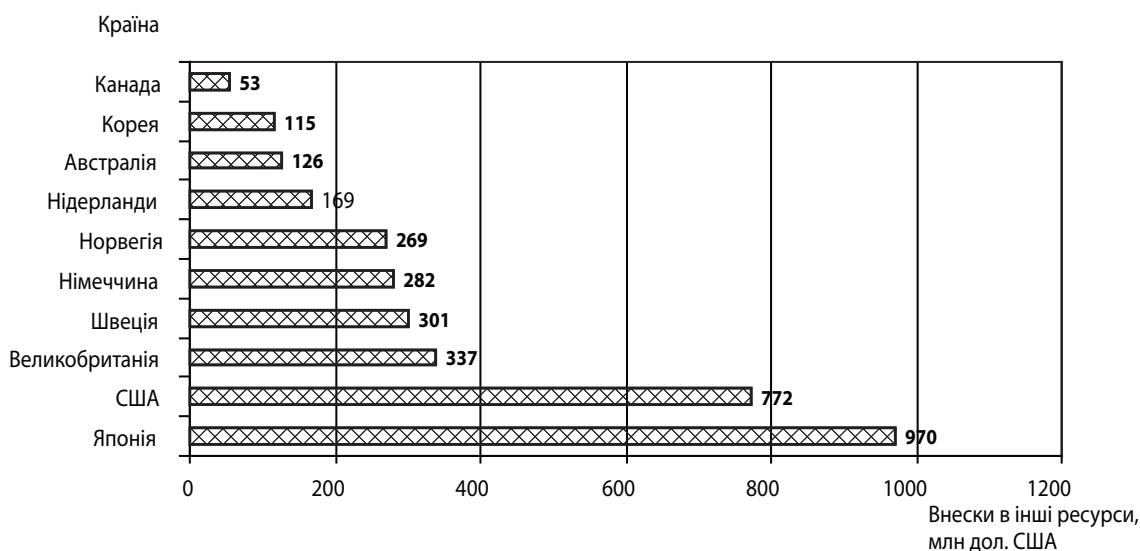

Рис. 3. Внески 10 найбільших двосторонніх донорів ПРООН до інших (неосновних) ресурсів, 2012–2014 рр. [15]

Багатосторонні партнери, надаючи найбільшу частку внесків до інших (неосновних) ресурсів, відіграють значну роль у цільовому фінансуванні проектів ПРООН. Найбільшими багатосторонніми донорами ПРООН є Глобальний фонд боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією (ГФБСТМ), частка внесків у 2012–2014 рр. якого становила 28,9 % загального обсягу внесків, отриманих у рахунок інших ресурсів, Глобальний екологічний фонд (ГЕФ) (19,6 %), Європейський Союз (ЄС) (18,6 %), Багатосторонній донорський цільовий фонд (спільні програми) (БДЦФ) (17,4 %), установи ООН (3,6 %), фонд для здійснення Монреальського протоколу (ФМП) (1,3 %), Адаптаційний фонд (0,5 %). Приватним сектором, фондами та неурядовими організаціями протягом досліджуваного періоду перераховано 2,4 % загального обсягу внесків, спрямованих до інших ресурсів (рис. 4).

Внески в місцеві ресурси спрямовуються через ПРООН урядами країн, де здійснюються програми та проекти, з їх внутрішніх ресурсів через механізм, відомий як «спільне несення витрат із державою».

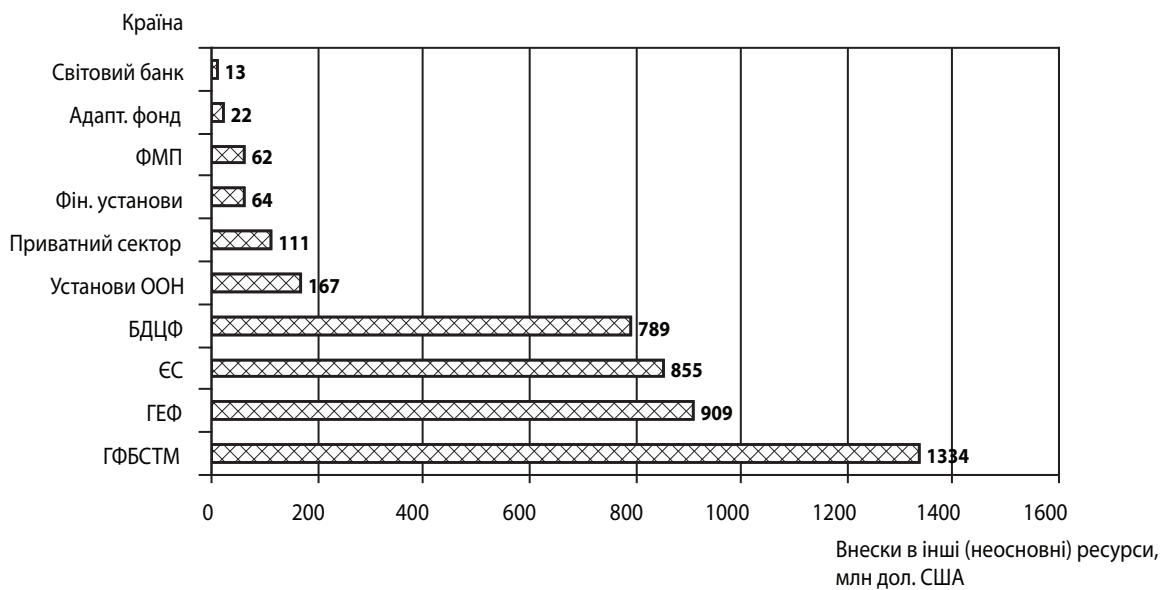

Рис. 4. Внески 10 найбільших багатосторонніх донорів ПРООН до інших (неосновних) ресурсів, 2012–2014 рр. [15]

69 % внесків у рахунок місцевих ресурсів надійшло від урядів 10 країн, у яких здійснюються програми ПРООН. До найбільших країн-донорів належать Аргентина (27,6 % загального обсягу внесків у місцеві ресурси), Перу (8,9 %), Бразилія (7,7 %), Венесуела (5,2 %), Єгипет (4,9 %), Колумбія (4,8 %), Сальвадор (4,3 %), Саудівська Аравія (3,1 %), Домініканська республіка (1,8 %), Мексика (1,6 %) (рис. 5).

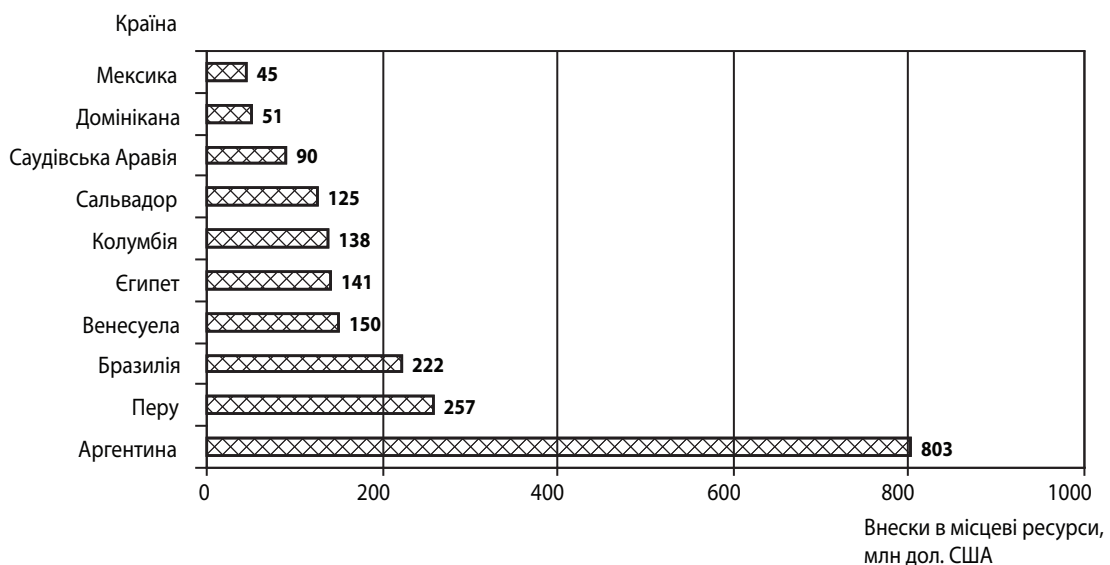

Рис. 5. Внески до місцевих ресурсів 10 найбільших країн-донорів, де здійснюються проекти ПРООН, 2012–2014 рр. [15]

Аналізуючи дані, наведені на рис. 6, слід зазначити тенденцію до скорочення загального бюджету проектів ПРООН. Порівняно з 2012 р. бюджет проектів у 2015 р. зменшився на 7,1 % і становив \$ 5,2 млрд, що пояснюється скороченням обсягів внесків донорів до регулярних та інших ресурсів. Найнижчий показник вибірки коштів у 2013 р. становив 67,9 %. Частка освоєних коштів у 2015 р. порівняно з 2012 р. не змінилась і залишилась на рівні 75 %.

Майже половина загального обсягу фінансування за проектами ПРООН у 2012–2015 рр. припадає на два регіони – Азію та Тихоокеанський регіон (27,2 %) і Латинську Америку та Карибський басейн (22,7 %). До країн

Африки спрямовано 21,4 % загального обсягу фінансових ресурсів ПРООН, до країн Європи та СНД – 7,3 %. Найбільший обсяг використаних фінансових ресурсів у Європі та СНД (частка освоєння становить 81,3 %), найменший – в арабських державах (71,1 %) (рис. 7).

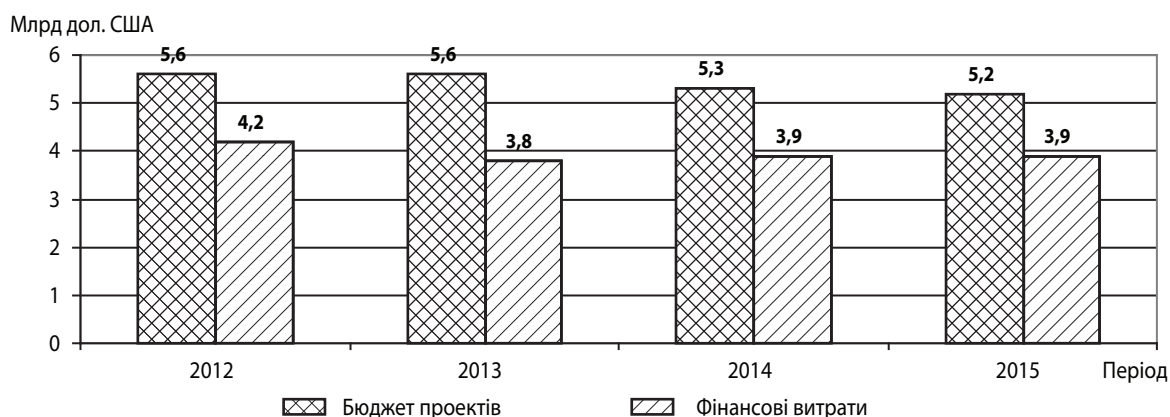

Рис. 6. Бюджет проектів ПРООН і фактичні витрати [15]

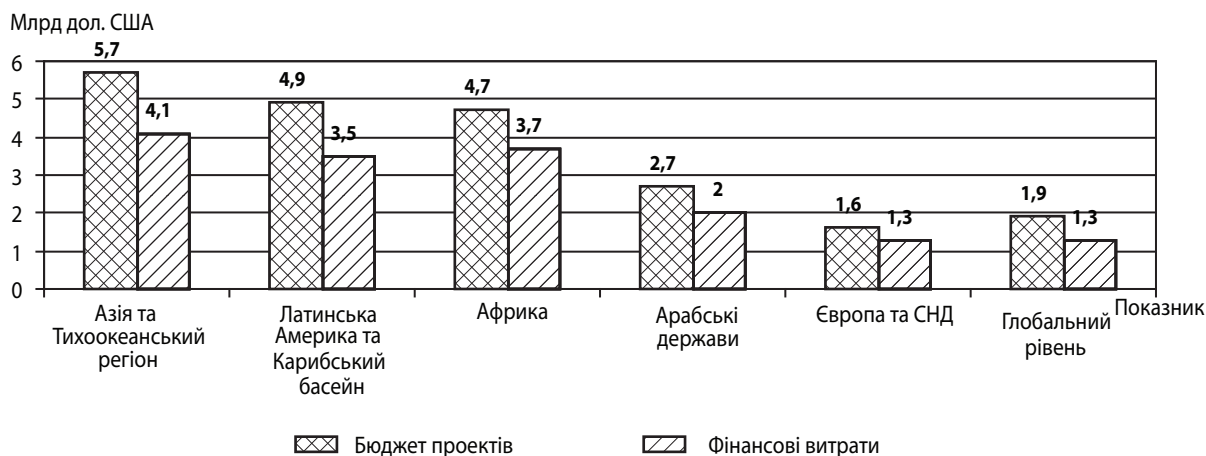

Рис. 7. Розподіл фінансових ресурсів у рамках ПРООН за регіонами, 2012–2015 рр. [17]

Як свідчать дані табл. 1, найбільші обсяги фінансових ресурсів спрямовані до сфери, що стосується підвищення відповідальності держустанов (\$ 7,6 млрд, або 33 %), на інклюзивне та стійке зростання (\$ 5,7 млрд – 24,7 %), демократичне врядування (\$ 3,5 млрд – 15,2 %), запобігання кризам і відновлення (\$ 1,8 млрд – 7,8 %), стійкість до зміни клімату та стихійних лих (\$ 1,7 млрд – 7,3 %), співпрацю Південь-Південь (\$ 1,3 млрд – 5,6 %), підвищення ефективності розвитку (\$ 1,3 млрд – 5,6 %). Попри те, що на досягнення гендерної рівності спрямовано найменші обсяги ресурсів ПРООН (0,8 %), фінансування цієї сфери має найбільший темп приросту (75 % у 2015 р. порівняно з 2012 р.).

Таблиця 1

Бюджет проектів ПРООН за тематичними сферами, \$ млрд

Сфера	2012	2013	Відх.,%	2014	Відх.,%	2015	Відх.,%	Разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Відповідальність держустанов	1,89	1,94	2,6	1,92	-1	1,84	-4,2	7,59
Інклюзивне та стійке зростання	1,26	1,42	12,7	1,5	5,6	1,49	-0,7	5,67
Демократичне врядування	0,88	0,97	10,2	0,87	-10,3	0,83	-4,6	3,55

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Зміна клімату та стихійні лиха	0,43	0,43	-	0,41	-4,7	0,42	2,4	1,69
Співпраця Південь-Південь	0,36	0,36	-	0,32	-11,1	0,24	-25	1,28
Запобігання кризам і відновлення	0,43	0,42	-2,3	0,45	7,1	0,49	8,9	1,79
Підвищення ефективності розвитку	0,32	0,32	-	0,32	-	0,36	12,5	1,32
Гендерна рівність	0,04	0,05	25	0,06	20	0,07	16,7	0,22

Джерело: [17]

Варто зазначити, що фінансування в рамках ПРООН визначається пріоритетами програми за конкретним регіоном: Азіатсько-Тихоокеанський регіон – протидія зміні клімату, гендерна рівність, співпраця по лінії Південь-Південь, запобігання стихійним лихам і ліквідація їх наслідків; Латинська Америка та Карибський басейн – економічне зростання і соціальний захист для всіх, управління природними ресурсами і стійкість до зміни клімату, скорочення масштабів бідності й нерівності, захист громадян; Африка – реалізація ЦРТ, викорінення злиденності, збереження екосистем, участь громадянського суспільства, нарощування потенціалу, постконфліктне відновлення; арабські держави – співпраця по лінії Південь-Південь, сприяння в становленні та забезпеченні роботи виборчих систем, розширення прав і можливостей жінок, зміцнення потенціалу, механізмів реагування на кризові ситуації; Європа та СНД – швидке відновлення економічного зростання, соціальна інтеграція, збереження біологічного різноманіття і використання альтернативних джерел енергії [19].

Аналізуючи фінансування ПРООН тематичних напрямків у розрізі регіонів, слід зазначити, що найпріоритетнішими сферами у всіх регіонах є підвищення відповідальності державних установ (від 26 % до 50 % залежно від регіону), інклюзивне та стійке зростання (від 15 % до 37,5 %), демократичне врядування (від 11 % до 20 %) (табл. 2).

Таблиця 2

Фінансування ПРООН за тематичним спрямуванням у розрізі регіонів у 2012–2015 рр. (середнє значення), %

Сфера	Азія та Тихоокеанський регіон	Латинська Америка та Карибський басейн	Африка	Арабські держави	Європа та СНД	Глобальний рівень
Відповідальність держустанов	50	26	32	29	30	11
Інклюзивне та стійке зростання	15	37,5	23	20	27	0
Демократичне врядування	13,5	15	20	11	15,8	15
Зміна клімату та стихійні лиха	7	4	9	5	13	11
Співпраця Південь-Південь	6,5	6	3	4	10	5
Запобігання кризам і відновлення	4	2	8	26	3	7
Підвищення ефективності розвитку	3	9	5	4	2	15
Гендерна рівність	1	-	1	1	1	4

Джерело: [17]

В арабських державах, крім зазначених сфер, значну частку ресурсів виділено на проекти щодо фінансування запобігання кризам і відновлення (26 %), у країнах Європи та СНД – на стійкість до зміни клімату та боротьбу зі стихійними лихами (13 %).

Висновки. Отже, ПРООН здійснює важливий внесок у забезпечення фінансових потреб сталого розвитку, використовуючи ресурси, надані двосторонніми та багатосторонніми донорами. Проте, як показав ана-

ліз надходжень ПРООН протягом 2012–2014 рр., загальний обсяг добровільних внесків донорів скоротився з \$ 4,8 млрд у 2012 р. до \$ 4,6 млрд у 2014 р. (за рахунок зменшення внесків до регулярних ресурсів на 4,5 %, до інших – на 2,6 %). Найбільшу частку в загальному обсязі становлять внески в інші (неосновні) ресурси (81,4 %), що включають внески багатосторонніх партнерів (40 %), двосторонніх донорів (35 %), місцеві ресурси (25 %). За результатами аналізу фінансування ПРООН проектів сталого розвитку в 2012–2015 рр. встановлено такі тенденції: скорочення загального бюджету проектів на 7,1 %; спрямування найбільших обсягів фінансування до двох регіонів – Азії та Тихоокеанського регіону, Латинської Америки та Карибського басейну; спрямування найбільшої частки фінансових ресурсів на підвищення відповідальності державних установ, інклюзивне та стійке зростання, демократичне врядування. Підсумовуючи, слід сказати, що для забезпечення діяльності ПРООН у сфері фінансування сталого розвитку важливим є збільшення внесків донорів до регулярних (основних) ресурсів, які є більш гнучкими, прогнозованими та менш цільовими, що дозволить ПРООН швидко реагувати на надзвичайні ситуації у сфері розвитку.

Література: 1. United Nations Millennium Declaration. – 2000 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org>. 2. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. – 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.un.org. 3. Report of the Intergovernmental Committee of Experts on Sustainable Development Financing. – 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org/>. 4. ЦРТ – словник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.undp.org>. 5. Рамкова програма партнерства уряду України – ООН на 2012–2016 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unaids.org.ua>. 6. Barton D. Focusing Capital on the Long Term / D. Barton, M. Wiseman [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://hbr.org>. 7. Burnside C. Aid, Policies and Growth / C. Burnside, D. Dollar // The American Economic Review. – 2000. – Vol. 90, No. 4 (September). – P. 847–868. 8. Miquel-Florensa J. M. Aid Effectiveness: A comparison of Tied and Untied Aid / J. M. Miquel-Florensa [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://econ.yorku.ca/>. 9. Radelet S. Aid and Growth / S. Radelet, M. Clemens, R. Bhavnani // Finance & Development. – 2005. – No. 42 (3), September. – P. 16–20. 10. Білорус О. Г. Глобальний сталий розвиток : монографія / О. Г. Білорус, Ю. М. Мацейко. – К. : КНЕУ, 2006. – 488 с. 11. Богатирьов І. І. Системні трансформації фінансової архітектури в парадигмі глобального економічного розвитку / І. І. Богатирьов // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 7 (169). – С. 8–14. 12. Толстов С. Діяльність міжнародних організацій в Україні: загальні тенденції та орієнтири / С. Толстов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://irbis-nbuv.gov.ua>. 13. Герасименко Г. В. Соціальні інвестиції в Україні: роль міжнародних донорських організацій / Г. В. Герасименко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dse.org.ua/archive/16/13.pdf>. 14. Петрушенко Ю. М. Концептуальні основи фінансування місцевого розвитку в проектах програми розвитку ООН в Україні / Ю. М. Петрушенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dspace.uabs.edu.ua>. 15. UNDP: Annual review of the financial situation [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org/>. 16. UNDP: FUNDING COMPENDIUM. – 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.undp.org/>. 17. United Nations Development Programme [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.undp.org>. 18. UNDP integrated budget estimates for 2014–2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://documents-dds-ny.un.org/doc/>. 19. UNDP: TIME FOR GLOBAL ACTION [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.undp.org/>.

References: 1. United Nations Millennium Declaration. – 2000 [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.un.org>. 2. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. – 2015 [Electronic resource]. – Access mode : www.un.org. 3. Report of the Intergovernmental Committee of Experts on Sustainable Development Financing. – 2014 [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.un.org/>. 4. TsRT – slovnyk [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.undp.org>. 5. Ramkova prohrama partnerstva uriadu Ukrainy – OON na 2012–2016 roky [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.unaids.org.ua>. 6. Barton D. Focusing Capital on the Long Term / D. Barton, M. Wiseman [Electronic resource]. – Access mode : <https://hbr.org>. 7. Burnside C. Aid, Policies and Growth / C. Burnside, D. Dollar // The American Economic Review. – 2000. – Vol. 90, No. 4 (September). – P. 847–868. 8. Miquel-Florensa J. M. Aid Effectiveness: A comparison of Tied and Untied Aid / J. M. Miquel-Florensa [Electronic resource]. – Access mode : <http://econ.yorku.ca/>. 9. Radelet S. Aid and Growth / S. Radelet, M. Clemens, R. Bhavnani // Finance & Development. – 2005. – No. 42 (3), September. – P. 16–20. 10. Bilorus O. H. *Hlobalnyi stalyy rozvytok : monohrafiia* [Global Sustainability : monograph] / O. H. Bilorus, Yu. M. Matseiko. – K. : KNEU, 2006. – 488 p. 11. Bohatyrov I. I. *Systemni transformatsii finansovoi arkhitektury v paradyhmi hlobalnoho ekonomichnoho rozvytku* [System Transformation Financial Architecture Paradigm in Global Economic Development] / I. I. Bohatyrov // Aktualni problemy ekonomiky. – 2015. – No. 7 (169). – P. 8–14. 12. Tolstov S. *Dialnist mizhnarodnykh orhanizatsii v Ukraini: zahalni tendentsii ta orientyry* / S. Tolstov [Electronic resource]. – Access mode : <http://irbis-nbuv.gov.ua>. 13. Herasymenko H. V. *Sotsialni investytsii v Ukraini: rol mizhnarodnykh donorskykh orhanizatsii* / H. V. Herasymenko [Electronic resource]. – Access mode : <http://dse.org.ua/archive/16/13.pdf>. 14. Petrushenko Yu. M. *Kontseptualni osnovy finansuvannia mistsevoho rozvytku v proektakh prohramy rozvytku OON v Ukraini* / Yu. M. Petrushenko [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.dspace.uabs.edu.ua>. 15. UNDP: Annual review of the financial situation [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.un.org/>. 16. UNDP: FUNDING COMPENDIUM. – 2014 [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.undp.org/>. 17. United Nations Development Programme [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.undp.org>. 18. UNDP integrated budget estimates for 2014–2017 [Electronic resource]. – Access mode : <http://documents-dds-ny.un.org/doc/>. 19. UNDP: TIME FOR GLOBAL ACTION [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.undp.org/>.

Інформація про автора

Кожухова Тетяна Валеріївна – канд. екон. наук, доцент кафедри міжнародної економіки Криворізького економічного інституту (пр. К. Маркса, м. Кривий Ріг, Дніпропетровська обл., 50000, Україна, e-mail: tk1897245@gmail.com).

Информация об авторе

Кожухова Татьяна Валериевна – канд. екон. наук, доцент кафедры международной экономики Криворожского экономического института (пр. К. Маркса, г. Кривой Рог, Днепропетровская обл., 50000, Украина, e-mail: tk1897245@gmail.com).

Information about the author

T. Kozhukhova – PhD (Economics), Assistant Professor of Department of International Economics of Kryvyi Rih Institute of Economics (64 Karla Marksa Ave., Kryvyi Rih, Dnipropetrovsk region, 50000, Ukraine, e-mail: tk1897245@gmail.com).

*Стаття надійшла до ред.
10.02.2016 р.*

JEL Classification: I28

УДК 371.1.07:37.07

ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА – ВАЖЛИВОГО ДРАЙВЕРА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СЕЛА

Гарашук О. В., Куценко В. І.

***Анотація.** Розкрито тенденції соціального розвитку сільських територій, сутність і значення освітнього середовища, його важливість у забезпеченні соціально-економічного розвитку села. Особливу увагу приділено системі дошкільної освітньої ланки та загальноосвітньої школи. Зазначено, що нинішній стан матеріально-технічної бази основних складових освітнього середовища сільських територій, а також кадровий склад навчальних закладів не дозволяють забезпечити високу якість освітніх послуг. Отже, основну увагу в дослідженні акцентовано на пошуку шляхів поліпшення освітнього середовища – головного драйвера соціального й економічного розвитку українського села.*

***Ключові слова:** сільські території, освітнє середовище, якість освіти, навчальний заклад.*

ФОРМИРОВАНИЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ – ВАЖНОГО ДРАЙВЕРА СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ СЕЛА

Гарашук Е. В., Куценко В. И.

***Аннотация.** Раскрыты тенденции социального развития сельских территорий, сущность и значение образовательной среды в его обеспечении. Особое внимание уделено системе дошкольного образования и общеобразовательной школы. Отмечено, что нынешнее состояние материально-технической базы основных составляющих образовательной среды сельских территорий, а также кадровый состав учебных заведений не позволяют обеспечить высокое качество образовательных услуг. Поэтому основное внимание в исследовании акцентировано на поиске путей улучшения образовательной среды – главного драйвера социального и экономического развития украинского села.*

***Ключевые слова:** сельская местность, образовательная среда, качество образования, учебное заведение.*